

Nr 30

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående arbetsgivares uppgifts- och uppbördsskyldighet.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 346 av herr *Stefanson m. fl.* och II: 416 av herr *Nordgren m. fl.* hemställs, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter som av det allmänna ålägges företagen, samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag till bestämmelser genom vilka arbetsgivare medgives rätt till ersättning för de uppbörds- och uppgiftsskyldigheter till det allmänna, vilka för närvarande icke är ersättningsgrundande.

I motionerna framhålles, att ett företag under ett år kan ha att till staten erlägga avgifter vid sjuotton olika tillfällen. För branscher med punktskatter tillkommer därav betingad redovisning. Vidare har ett företag att lämna en mångfald olika uppgifter såsom om omsättningen, industristatistik, löneuppgifter, sysselsättningsuppgifter och ett flertal uppgifter till försäkringskassorna.

Det arbete som erfordras för alla dessa skyldigheter är mycket tidsödande och kostnadskrävande, vilket särskilt gäller för mindre företag, där en speciell arbetskraft icke finnes avdelad för kamerala uppgifter. Endast för bestyret med varuskatt erhålles viss ersättning.

Det har tidigare krävts förenklingar av uppgiftslämnandet. I stället har det ökats, bl. a. genom de detaljerade uppgifter om traktamenten och representationskostnader, som skall lämnas till taxeringsmyndigheterna. Det bör därför utredas om icke arbetet med uppgifter och uppbörd kan väsentligt förenklas, vilket borde vara möjligt med hjälp av datamaskiner. Dessutom bör blanketternas utformning granskas.

Tidigare förslag har av riksdagen avvisats med hänvisning till att förslag till nytt skattesystem kunde förväntas. Något sådant förslag synes emellertid icke komma att framläggas inom överskådlig tid, varför detta skäl undanryckts.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 416.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från riksskattenämnden, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Svenska företagares riksförbund och Sveriges köpmannaförbund.

Riksskattenämnden förklarar sig osäker om särskilt mycket kan vinnas genom utredning i fråga om uppgiftsskyldigheten. Otvivelaktigt är den emellertid totalt sett omfattande och svår att överblicka. Alla möjligheter bör tillvaratagas för att göra den så enkel och rationell som möjligt. Nämnden har därför intet att erinra mot en utredning med syfte att nå en samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter, som det allmänna ålägger företagen.

Beträffande ifrågasatt ersättning framhåller nämnden, att det föreligger en skillnad mellan skyldigheten att lämna uppgifter och skyldigheten att för det allmännas räkning tjänstgöra som uppbördsmän. Uppgiftsskyldigheten torde allmänt betraktas som en medborgerlig plikt och svara mot den service och de rättigheter, som statsmakterna i sin tur lämnar och garanterar både de enskilda och näringsidkarna. Några särskilda skäl att lämna ersättning till arbetsgivarna för uppgiftsskyldigheten föreligger knappast, var till kommer att det synes svårt att finna någon godtagbar beräkningsgrund.

I fråga om uppbördsskyldigheten anför nämnden, att viss ersättning kan sägas utgå genom att arbetsgivarna har möjlighet att göra innehållna medel räntebärande intill dess medlen inlevereras till statsverket. En viss överväldning av kostnaderna kan dessutom antagas ske genom högre prissättning. Emellertid har viss ersättning tillerkänts företagarna för redovisning och uppbörd av varuskatt, och det ter sig därför i viss mån inkonsekvent att någon ersättning icke utgår för redovisning och uppbörd av källskatt och kvarstående skatt. Nämnden finner de skäl som talar för sådan ersättning starkare än de skäl som talar för ersättning för bestyret med den allmänna varuskatten.

Hantverks- och industriorganisationen anser, att uppgifts- och uppbördsskyldigheten medfört svårigheter för särskilt de mindre och medelstora företagen, som icke har automatiserad redovisningsrutin. Organisationen anser det icke rimligt, att både ansvar och kostnader för uppbörd av en stor del av statsinkomsterna uteslutande ålägges landets företagare. En icke obetydlig ökning av kostnadsersättningen kan anses motiverad. Organisationen understryker dessutom behovet av utredning av möjligheterna att förenkla uppgifts- och uppbördsarbetet.

Skulle det icke anses lämpligt att tillsätta särskild utredning, bör allmänna skatteberedningen och 1959 års uppbördsutredning genom tilläggsdirektiv kunna få i uppdrag att framlägga förslag om höjning av kostnadsersättningen och om åtgärder för att förenkla uppgifts- och uppbördsskyldigheten.

Företagarnas riksförbund framhåller, att frågan gäller dels behovet av uppgifter och om företagen måste vara uppbördscentraler samt dels den ersättning som bör utgå. Förbundet håller på med en enkät om använd tid och kostnader för bestyret, och innan den är klar anser sig förbundet ej vilja ta

ställning. Däremot anser förbundet att blanketterna för olika uppgifter bör förenklas och rationaliseras varjämte uppgiftslämnandet bör samordnas.

Köpmannaförbundet anför, att uppgifts- och uppbördsskyldigheten är mycket besvärande för företagen. Förbundet finner det därför synnerligen önskvärt, att den begärda utredningen kommer till stånd. Motionerna tillstyrkes.

Utskottet

I motionerna begäres utredning om samordning och förenkling av företagens uppgifts- och uppbördsskyldighet samt om ersättning för dessa åligganden. Motioner med likartat syfte har väckts vid de senare årens riksdagar (utskottets utlåtanden 1961 nr 12, 1962 nr 22, 1963 nr 9 och 1964 nr 2) men varje gång avslagits av riksdagen.

Utskottet vill för sin del vitsorda, att den företagarna åliggande skyldigheten att årligen lämna en rad uppgifter till olika myndigheter medför vissa besvärligheter icke minst för de mindre företagare, vilka icke har möjlighet att anställa särskild arbetskraft för detta arbete. I den mån uppgiftslämnandet kan förenklas och rationaliseras bör det också ske. Det synes utskottet icke uteslutet, att man i sådant syfte med användande av datamaskiner skulle kunna samordna åtskilliga uppgifter. I vilken utsträckning det kan tänkas ske undandrar sig utskottets bedömning, men utskottet delar riksskattenämndens uppfattning, att uppgiftslämnandet bör göras så enkelt och rationellt som möjligt och tillstyrker därför en utredning av problemet. Huruvida jämväl den skyldighet, som åvilar företagarna att verkställa uppbörd, kan rationaliseras förefaller mera tveksamt, men en undersökning även av detta spörsmål synes dock motiverad.

Företagarnas skyldighet att lämna uppgifter avviker i princip icke från den skyldighet i detta hänseende som i dagens samhälle i stor utsträckning åvilar varje medborgare utan att ersättning utgår. Utskottet kan därför icke ansluta sig till motionärernas förslag om ersättning härför.

För uppbörd av varuskatt erhålles redan viss ersättning, vilken vid oförändrad beräkningsgrund torde komma att stiga samtidigt med varuskatten. För innehållande av anställdas källskatt (kvarskatt, restskatt), vilket icke torde vara särskilt betungande, lämnas ingen direkt ersättning. Företaget kan emellertid disponera de innehållna medlen under viss tid och göra dem räntebärande. En viss ersättning kan alltså sägas redan utgå. Utskottet finner icke skäl förorda något ändrat ställningstagande från riksdagens sida i denna fråga och anser sig icke böra tillstyrka föreslagen utredning i denna del.

Med stöd av vad ovan anförts får utskottet alltså hemställa,

- 1) att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 346 och II: 416 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om

utredning beträffande samordning och förenkling av de upp-
gifts- och uppbördsskyldigheter som av det allmänna åläg-
ges företagen samt

2) att motionerna i övrigt ej måtte föranleda någon riks-
dagens åtgärd.

Stockholm den 22 april 1965

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Eric Gustaf Peterson, Oscar Carlsson,
Hedlund, Nyman, Yngve Persson*, fru Hultell*, herrar Helge Karlsson,
Wååq, Mattsson och Blomquist*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Skoglösa, fru
Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv, Lundmark, Haglund, Rimås, Wikner,
Börjesson i Glömminge*, Nilsson i Bästekille, Hyltander och Thylén.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Eric Gustaf Peterson, Nyman, fru Hultell, herrar Blomquist, Rimås, Börjesson* i Glömminge, *Nilsson* i Bästekille, *Hylander* och *Thylén*, vilka ansett, att utskottet under punkten 2) i sitt yttrande bort hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t i anledning av motionerna I: 346 och II: 416 i motsvarande del måtte hemställa om utredning och förslag genom vilka arbetsgivare medges rätt till ersättning även för de uppbördsskyldigheter till det allmänna, vilka för närvarande icke är ersättningsgrundande.